

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ФАХОВИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія загальнофармацевтичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма (для обов'язкових дисциплін) Фармація, промислова фармація
(назва освітньої програми)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Робоча програма з навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньої програми «Фармація, промислова фармація» спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Розробник: СТОРОЖУК Ірина, кандидат історичних наук

підпис

Ірина СТОРОЖУК

Робочу програму погоджено:

Гарант освітньої програми «Фармація, промислова фармація»

підпис

Євген КАРПУН

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні циклової методичної комісії загальнофармацевтичних дисциплін

Протокол від "28" 08 2025 року № 1

Голова циклової комісії Тетяна ШИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	очна (денна)	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3 кредити/ 90 год	3 кредити/ 90 год
Курс	I	I
Семестр	I/III	I/III
Кількість змістових модулів	4	4
Обсяг кредитів із розподілом за семестрами	3	3
Обсяг годин, у тому числі:		
-Аудиторні	34	6
- Лекційні	24	2
- Семінарські/практичні	10	4
- Лабораторні	-	-
Самостійна робота у т.ч. Індивідуальні завдання (вказати форму), год	56	84
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до освітньої програми підготовки фахового молодшого бакалавра за всіма спеціальностями та її мета - формування у студентів системи опорних знань щодо основних тенденцій та закономірностей історичного розвитку України, подій, явищ та видатних постатей української історії тощо.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з науковою періодизацією історії та культури України, характерними особливостями, основними подіями та явищами кожного періоду;
- проаналізувати діяльність видатних постатей української історії та культури;
- навчити розрізняти характерні риси розвитку культури в різні історичні періоди, відомі архітектурні ансамблі, зразки монументального, іконописного та портретного живопису та ін.;
- сформувати вміння визначати взаємовпливи України та її сусідів, місце України в європейському світі;
- виробити у студентів вміння самостійно працювати з історичними джерелами та літературою.

3. Компетентності та результати навчання за освітньою програмою

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- наукову періодизацію історії України (від первісності до сучасності), вміти розрізняти її етапи;
- основні історичні події та процеси, причинно-наслідкові зв'язки між ними;
- діяльність знакових постатей української історії та культури;
- візуально розпізнавати та характеризувати історично-культурні пам'ятки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК9. Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Організувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. ПРН2. Застосовувати культурні, духовні, моральні цінності Українського народу, історико-культурну спадщину з метою формування позитивного іміджу держави в умовах інформаційної глобалізації, розвитку власної інформаційної культури та здорового способу життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Історія та культура України від найдавніших часів до Русі-України.

Тема 1.2 Вступ до курсу «Історія та культура України».

Предмет і завдання курсу. Методологія вивчення історії України та української культури. Поняття культури. Історичні джерела: типи і види. Класифікація писемних джерел з історії України. Періодизація історії України. Наукова схема історії України М.С. Грушевського. Сучасна періодизація історії України. Огляд навчальної літератури з курсу.

Здобувачі освіти повинні:

знати предмет курсу, основні завдання та методологічні принципи (історизм, об'єктивність) вивчення історії та культури України; розуміти поняття "культура" та вміти

класифікувати історичні джерела (особливо писемні); знати схему М.С. Грушевського та сучасну періодизацію історії України, розуміючи логіку історичного процесу; орієнтуватися в навчальній літературі з курсу.

Тема 2. 2 Поява і розвиток перших суспільств на території України.

Поява людини на території України. Періодизація давньої історії України. Палеолітичні стоянки. Вплив змін клімату на життя людини. Господарське та суспільне життя. Виникнення релігії, мистецтва. Зміни в період мезоліту – винайдення лука і стріл, приручення перших тварин. Неолітична революція. Епоха енеоліту в Україні. Трипільська культура. Відкриття трипільської культури. Трипільські «протоміста». Господарство та суспільні відносини трипільців. Культура та релігійні вірування трипільців. Середньостогівська культура: господарство, заняття, культура. Бронзовий вік на території України. Племена раннього залізного віку: кіммерійці, скіфи, сармати. Духовний світ кіммерійців, скіфів та сарматів. Звіриний стиль. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Східні слов'яни : побут, основні заняття, суспільний устрій. Міфологія давніх слов'ян.

Здобувачі освіти повинні:

Знати час появи людини на території України (стоянка Королеве), основні палеолітичні стоянки (Мізин, Кирилівка) та розуміти вплив клімату на життя первісних людей; визначати господарський тип (кочове мисливство та збиральництво) та появу релігії й мистецтва; зміни у мезоліті: винайдення лука і стріл та приручення перших тварин; сутність неолітичної революції : перехід до відтворювального господарства (землеробство і скотарство); трипільську культуру як найяскравішу культуру енеоліту: час існування, відкриття (В. Хвойка), особливості трипільського господарства (мотичне землеробство, кераміка); середньостогівську культуру як носіїв скотарства та приручення коня; особливості бронзового віку (поширення металообробки, майнове розшарування); характеризувати кочові племена раннього залізного віку: кіммерійці, скіфи, сармати; розуміти роль звіриного стилю скіфів; причини виникнення, місце розташування та основні античні міста-держави Північного Причорномор'я (Ольвія, Херсонес, Пантікапей); час появи та основні заняття (підсічне та перелогове землеробство) східних слов'ян, описувати їхній суспільний устрій (сусідська община) та язичницьку міфологію (Перун, Велес, Сварог).

Тема 3.1. Русь-Україна.

Виникнення руської держави. Перші руські князі Аскольд і Дір. Русь за правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого. Запровадження християнства як державної релігії Володимиром Великим. Вплив православної церкви на культурне життя Київської держави. Кирило і Мефодій – основоположники слов'янської писемності. Правління Ярослава Мудрого. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури. Правління Володимира Мономаха. Київська Русь в період роздробленості. Боротьба руських князів з кочовими народами. Галицько-Волинське князівство. Напад монголо-татар на руські землі. Данило Галицький – король Русі. Королівство Руське за нащадків Данила Романовича. Культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Характерні риси та особливості розвитку культури. Розвиток освіти та писемності. Києво-Печерський монастир як центр наукового життя Київської Русі. Давньоруські літописи: «Повість минулих літ», Галицько-волинський літопис» та ін. Архітектура доби Київської Русі. Фрески та мозаїки. Усна народна творчість Київської Русі.

Здобувачі освіти повинні:

Знати Русі як середньовічної східнослов'янської держави (IX-XIII ст.), перших князів Аскольда і Діра та роль Олега в об'єднанні північних та південних земель ("шлях із варягів у греки"); Податкова реформа Ольги (уроки, погости), зовнішню та внутрішню політику Святослава Хороброго, державотворчу роль Володимира Великого, значення запровадження християнства (988 р.) як державної релігії; внутрішню та зовнішню політику Ярослава Мудрого, його внесок у розвиток культури (заснування Софії Київської, створення "Руської Правди", бібліотека); боротьбу Володимира Мономаха проти половців та його роль у спробі зупинити роздробленість; причини та наслідки феодальної роздробленості (посилення князів, занепад Києва, постійна боротьба з кочовими народами); роль Галицько-Волинського князівства як спадкоємця традицій Київської Русі на заході, політику Данила Галицького (централізація земель, коронація (король Русі), боротьба проти монголо-татар), наслідки ординського іґа для руських земель, розвиток князівства

за нащадків Данила Галицького; характерні риси та особливості культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (її синтетичний характер, християнський вплив).

Змістовий модуль II. Козацька Доба (XIII–XVIII ст.)

Тема 4.2 Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIII – перша половина XVII ст.).

Інкорпорація українських земель до складу Великого князівства Литовського та Польського королівства. Роль культури Київської Русі у духовному житті Великого Князівства Литовського. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Посилення Московської держави. Виникнення Кримського ханства. Перехід Кримського ханства у васальну залежність від Османської імперії. Люблінська унія. Зміни в соціальній структурі українського населення. Причини появи козацтва. Заснування Запорозької Січі. Військові кампанії та морські походи козаків. Військово-політична та культурно-освітня діяльність гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного. Козацькі повстання 1620-1630 – х років. Конфесійна ситуація в Україні. Берестейська унія та виникнення греко-католицької церкви. Зміни в становищі православної церкви. Відновлення вищої православної ієрархії в 1620 р. Розвиток культури та освіти в польсько-литовський період. Вплив ідей Відродження, Реформації та європейського гуманізму на українську культуру. Юрій Дрогобич. Культурно-освітня діяльність князя К. Острозького. Острозька академія. Поширення книгодрукування в Україні. Іван Федоров. Пересопницьке Євангеліє Братський рух в Україні. Братські школи. Києво-Могилянська школа. Діяльність П. Могили. Розвиток архітектури в литовсько-польську добу.

Здобувачі освіти повинні:

Розуміти процес інкорпорації (включення) українських земель до складу Великого князівства Литовського (ВКЛ) та Польського королівства; знати про остаточну ліквідацію Волинського та Київського удільних князівств, що означало втрату останніх залишків руської державності; причини та наслідки укладення унії, що призвела до утворення Речі Посполитої, описувати зміни в соціальній структурі; посилення Московської держави та виникнення Кримського ханства, а також його васальну залежність від Османської імперії, як джерела постійних набігів; називати причини появи козацтва (соціальний гніт, потреба захисту від татарських набігів, наявність "Дикого Поля"); розуміти значення Запорозької Січі як військово-політичної організації та осередку козацької вольності; військово-політичну (морські походи, участь у Хотинській війні) та культурно-освітню діяльність (вступ Війська Запорозького до Київського братства) гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного; козацькі повстання 1620–1630-х років як вияв боротьби проти соціального та національно-релігійного гніту; причини та наслідки укладення унії та виникнення Греко-Католицької Церкви (УГКЦ); зміни в становищі православної церкви та роль відновлення вищої православної ієрархії у 1620 р. (за підтримки П. Сагайдачного); вплив ідей Відродження, Реформації та гуманізму на українську культуру; роль Острозької академії як першого вищого навчального закладу східнослов'янського світу та центр православної освіти; значення братських шкіл для збереження православної культури та освіти; діяльність Петра Могили у реформуванні православної освіти, роль Івана Федорова у книгодрукуванні, значення Пересопницького Євангелія, розвиток архітектури, зокрема елементів Ренесансу та зародження українського бароко.

Тема 5.2 Козацька Україна в часи Національно-визвольної війни та Руїни.

Причини національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. Підготовка і початок повстання. Битви під Жовтими Водами, Корсунем та Пилявцями. Зборівський мирний договір. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішня та зовнішня політика уряду Б. Хмельницького. Молдавські походи. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір. Битва під Батогом, Жванецька облога. Переяславська рада і укладення українсько-московського договору («Березневі статті»). Віленське перемир'я. Смерть Б. Хмельницького. Внутрішня та зовнішня політика І. Виговського. Гадяцький договір 1658 р. Конотопська битва 1659 р. Поразка І. Виговського та її наслідки для України. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів Ю. Хмельницького, П. Тетері, І. Брюховецького. Поділ України на Правобережну та Лівобережну. Андрусівське перемир'я 1667 р. Гетьман П. Дорошенко. Друге гетьманування Ю. Хмельницького. Вічний мир. Розвиток освіти та культури.

Здобувачі освіти повинні:

Знати комплекс причин (соціально-економічний, національно-релігійний, політичний) Національно-визвольної війни (1648-1657 рр.) під проводом Б. Хмельницького, початок повстання (січень 1648 р.), перемоги на початковому етапі (Жовті Води, Корсунь, Пилявці), Українську козацьку державу – Військо Запорозьке (Гетьманщина), її територіальний устрій та владні органи, Зборівський мир (1649), причини поразки та її трагічні наслідки битви під Берестечком (1651), Білоцерківський мир (1651), битву під Батогом (1652) та Жванецьку облогу (1653), причини укладення та зміст українсько-московського договору ("Березневі статті"), внутрішню та зовнішню політику І. Виговського, спрямовану на збереження суверенітету та переорієнтацію на Річ Посполиту, Гадяцький договір (1658), перемога над московським військом та наслідки Конотопської битви (1659), розуміти діяльність наступних гетьманів (Ю. Хмельницький, П. Тетеря, І. Брюховецький) та процес поділу України на Правобережну (під впливом Польщі/Османської імперії) та Лівобережну (під впливом Москви), наслідки Андрусівського перемир'я (1667 р.), роль Петра Дорошенка як гетьмана, що намагався відновити єдність та незалежність (орієнтація на Османську імперію), Вічний мир (1686 р.), який остаточно закріпив поділ України по Дніпру між Польщею та Москвою, розвиток освіти (зокрема, Києво-Могилянський колегіум) та культури (зокрема, стилю козацького бароко).

Тема 6.2 Українські землі наприкінці XVII ст. – другій половині XVIII ст.

Внутрішня та зовнішня політика І. Мазепи. Полтавська битва. Конституція П. Орлика. Внутрішньополітична діяльність гетьманів 20-30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Політика Катерини II щодо українських земель. Закріпачення селян. Зруйнування Запорозької Січі. Остаточна ліквідація автономії Гетьманщини. Створення Другої Малоросійської колегії. Розвиток культури та освіти. Розвиток початкової та середньої освіти. Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад, центр науки та культури. Роль української культури в розвитку культурних процесів у Росії. Ф. Прокопович. Вплив західноєвропейського бароко на українську культуру. Бароко в українській літературі. Г. Сковорода – просвітитель, філософ і поет. Бароковий стиль в українській архітектурі. Музика. Видатні композитори А. Ведель, Д. Бортнянський, М. Березовський.

Здобувачі освіти повинні:

знати внутрішню політику І. Мазепи (зміцнення влади, культурний розвиток) та його зовнішньополітичний вибір (союз зі Швецією), Конституцію П. Орлика (1710 р.) як першу спробу конституційного обмеження гетьманської влади, процес поступової ліквідації автономії російським царизмом (Перша і Друга Малоросійські колегії), політику Катерини II щодо Гетьманщини (знищення Запорозької Січі (1775 р.) та остаточна ліквідація гетьманства (1764 р.) і закріпачення селянства (1783 р.)), розквіт українського бароко в архітектурі та літературі, а також Києво-Могилянську академію як головний освітній центр, про Г. Сковороду як видатного просвітителя та філософа епохи.

Змістовий модуль III. Історія та культура України у XIX - на початку XX ст.

Тема 7.3 Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель в складі Російської та Австрійської імперій. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської імперії в першій половині XIX ст. Початок українського національного відродження у підросійській Україні, його періоди та особливості. Польський та російський суспільно-політичні рухи. Створення Кирило-Мефодіївського товариства, його склад та програмні документи. Загальна характеристика розвитку культури. Класицизм та романтизм. Формування нової української літератури. «Енеїда» І. Котляревського. Особливості соціально-економічного розвитку Західної України. Початок національного відродження. Діяльність «Руської Трійці». Західноукраїнські землі в революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради. Розвиток освіти. Харківський, Київський університети. Розвиток архітектури. Характеристика образотворчого мистецтва. Творчість В. Боровиковського, В. Тропініна, Т. Шевченка. Вплив творчості Т. Шевченка на українську культуру. Україна в Кримській війні 1853-1856 рр. Реформи 60-70 – х років XIX ст. Економічний розвиток Наддніпрянщини. Національна політика царизму щодо України. Суспільно-політичні рухи другої половини XIX ст. (російський, польський, український). Розвиток громадського руху. Емський указ та його наслідки для українського визвольного руху.

Адміністративні зміни в Австрійській імперії. Політика австрійської влади, щодо українців. Суспільно-політичні рухи Західної України. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Заснування Літературного товариства ім. Т.Г. Шевченка. М.С. Грушевський. «Нова ера» у польсько-українських відносинах. Політизація українського національного руху. Формування українських партій на західноукраїнських землях. Суспільно-політична діяльність І. Франка. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської та Австро-Угорської імперій на початку ХХ ст. Політичне життя в Західній та підросійській Україні. Революційні події в 1905-1907 рр. Столипінська аграрна реформа. Розвиток культури та освіти та науки на українських землях. Становлення українського професійного театру. Архітектурні стилі періоду. Змістовий модуль II. Історія та культура України у ХІХ - на початку ХХІ ст.

Здобувачі освіти повинні:

знати адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської (губернії) та Австрійської-Австро-Угорської імперій, особливості соціально-економічного розвитку Наддніпрянщини (промисловий переворот, Столипінська аграрна реформа) та Західної України (аграрний характер, еміграція, кооперативний рух), національну політику царизму (Емський указ, Валувеський циркуляр) і політику австрійської влади щодо українців, реформи 60–70-х років ХІХ ст. (скасування кріпацтва) для економічного та соціального розвитку українських земель, періоди українського національного відродження у підросійській Україні (від "Енеїди" І. Котляревського) та у Західній Україні (діяльність "Руської Трійці"), склад та основні програмні документи Кирило-Мефодіївського товариства та Головної Руської Ради, російський (народовольці), польський (повстання 1830, 1863), та український суспільно-політичні рухи, формування перших українських партій на західноукраїнських землях, діяльність М.С. Грушевського (ЛНТШ) та І. Франка; характеризувати класицизм та романтизм як провідні художні напрямки, вплив творчості Т. Шевченка на українську культуру та національну свідомість, становлення українського професійного театру та архітектурні стилі періоду (еклектика, модерн).

Тема 8.3 Україна в роки Першої світової війни та Української революції.

Причини, привід та початок Першої світової війни. Україна в планах країн Антанти і Центральних держав. Позиція українських політичних сил щодо війни. Діяльність Головної української ради, Союзу визволення України та Загальної української ради. Военні дії на території України в 1914-1918 рр. Трагізм Першої світової війни для українського народу. Створення та бойовий шлях легіону Українських Січових Стрільців. Репресивна політика Російської та Австро-Угорської імперії проти місцевого населення на українських землях у 1914-1917 рр. Вплив революційних подій 1917 - початку 1918 рр. на Україну. Український національно-визвольний рух після повалення самодержавства. Створення Української Центральної Ради. Діяльність М. Грушевського. Загострення стосунків між УЦР та Тимчасовим Урядом. Проголошення Української народної республіки. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій під Крутами. Проголошення незалежності УНР. Захоплення м. Києва більшовиками. Вихід УНР на міжнародну арену. Берестейський мирний договір. Відступ більшовиків з території УНР. Прихід до влади гетьмана П. Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Здобутки гетьмана П. Скоропадського в сфері освіти науки та культури. Антигетьманське повстання та перехід влади до Директорії. Проголошення ЗУНР. Акт Злуки УНР та ЗУНР. Друга війна більшовицької Росії проти УНР. Захоплення радянськими військами Києва у 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Розвиток отаманського руху в Україні. Режим А. Денікіна в Україні. Повернення більшовиків. Зміст та наслідки Варшавської угоди між УНР та Польщею. Радянсько-польська війна в Україні. Ризький мирний договір. Культурне життя в Україні в 1917-1921 рр.

Здобувачі освіти повинні:

Називати причини, привід та цілі країн Антанти і Центральних держав щодо України (територіальні плани), характеризувати позицію українських політичних сил щодо війни (ГУР, СВУ, ЗУР), воєнні дії (Галицька битва, Брусиловський прорив) та пояснювати трагізм Першої світової війни для українського народу (розкол, репресії, мільйони жертв), оцінювати бойовий шлях легіону Українських Січових Стрільців як збройної сили, що боролася за національні інтереси, пояснювати вплив Лютневої революції 1917 р. на Україну та процес створення Української Центральної Ради (УЦР), оцінювати діяльність М. Грушевського як голови УЦР,

розрізняти Універсали УЦР (від автономії до незалежності), аналізувати загострення стосунків між УЦР та Тимчасовим Урядом, дату проголошення незалежності УНР (IV Універсал), значення бою під Крутами як символу жертвності та Першої війни більшовицької Росії з УНР, пояснювати вихід УНР на міжнародну арену та значення Берестейського мирного договору (1918), прихід до влади гетьмана П. Скоропадського, характеризувати внутрішню та зовнішню політику Української Держави, здобутки Гетьманату в сфері освіти, науки та культури (заснування НАНУ, українських університетів), антигетьманське повстання та перехід влади до Директорії, дату проголошення ЗУНР та зміст Акту Злуки (22 січня 1919 р.), другу війну більшовицької Росії проти УНР та захоплення радянськими військами Києва у 1919 р., політика воєнного комунізму та червоний терор більшовиків, режим А. Денікіна та отаманський рух, зміст та наслідки Варшавської угоди (1920) між УНР та Польщею, радянсько-польську війну та Ризький мирний договір (1921), культурне життя в умовах боротьби (розвиток літератури, мистецтва, праця НАНУ).

Змістовий модуль IV. Від тоталітаризму до Незалежності (1921–2025 рр.).

Тема 9.4 Радянські та західноукраїнські землі у міжвоєнний період (1921 – 1939

рр.).

Причини, особливості та наслідки нової економічної політики (1921-1928 рр.). Масовий голод в Україні 1921-1923 рр. Вхід УСРР до складу СРСР. Політика коренізації в Україні. Створення УАПЦ і діяльність митрополита В. Липківського. Відродження української літератури та мистецтва. Згорання непу і перехід до планової економіки. Суть політики форсованої індустріалізації. Перша п'ятирічка. Репресії в господарській сфері. Шахтинська справа. Виникнення стаханівського руху. Хлібозаготівельна криза 1929 р. та перехід до насильницької колективізації. Причини та наслідки Голодомору 1932-1933 рр. Політика радянської влади щодо замовчування голоду. Демографічні втрати України внаслідок Голодомору. Масові репресії в Україні. Згорання політики українізації. Сфальсифіковані політичні процеси над «Спілкою визволення України», «Українським національним центром», та «Українською військовою організацією». Ідеологізація та одержавлення всіх сфер життя України. Зростання культу особи Й. Сталіна. Великий терор. Розвиток культури, науки, освіти в умовах панування тоталітарного режиму. «Розстріляне Відродження». Ліквідація УАПЦ та трагічна доля митрополита В. Липківського. Загальна характеристика стану західноукраїнських земель. Українські землі у складі Польщі. Політика «пацифікації» щодо українського населення Галичини. Політичні партії та організації Східної Галичини (Комуністична партія Західної України, Українська військова організація (УВО), Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО), Організація українських націоналістів (ОУН)). Інтегральний націоналізм Д. Донцова. Українські землі у складі Румунії та Чехословаччини. Проголошення Карпатської України. А. Волошин. Значення Карпатської України.

Здобувачі освіти повинні:

визначати причини, особливості та наслідки Нової економічної політики (НЕПу) (1921–1928 рр.), причини та наслідки масового голоду початку 20-х років, причини та наслідки входження УСРР до складу СРСР (1922 р.), характеризувати політику коренізації в Україні (українізація), описувати відродження української літератури та мистецтва, значення створення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) та діяльність митрополита В. Липківського, суть політики форсованої індустріалізації (перехід до планової економіки), її мету (створення важкої промисловості) та методи (репресії, Шахтинська справа, стаханівський рух), причини та методи (насильницька колективізація і "розкуркулення") переходу до колгоспної системи, причини та наслідки Голодомору 1932–1933 рр., політику радянської влади щодо замовчування голоду та демографічні втрати України, характеризувати процес згорання політики українізації та перехід до масових репресій і Великого терору, знати про сфальсифіковані політичні процеси (зокрема, над «Спілкою визволення України», «Українським національним центром»), пояснювати ідеологізацію та одержавлення всіх сфер життя, а також зростання культу особи Й. Сталіна, оцінювати розвиток культури, науки, освіти в умовах панування тоталітарного режиму, знати представників "Розстріляного Відродження" та про ліквідацію УАПЦ разом із митрополитом В. Липківським, надавати загальну характеристику соціально-економічного та політичного стану західноукраїнських земель після Ризького миру; знати суть, причини та наслідки політики "пацифікації" (умиротворення) Польщі щодо українського населення Галичини, характеризувати

та порівнювати ідеологію, методи боротьби та діяльність ключових політичних партій та організацій (УНДО, КПЗУ, УВО/ОУН), сутність інтегрального націоналізму Д. Донцова як ідеологічної основи ОУН, описувати особливості становища українських земель у складі Румунії та Чехословаччини, описувати процес проголошення Карпатської України (1939 р.), визначати роль А. Волошина, значення Карпатської України.

Тема 10.4 Україна в роки Другої світової та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Наслідки «пакту Молотова - Ріббентропа» для українських земель. Початок Другої світової війни. Вторгнення Червоної армії на західноукраїнські землі та їх «возз'єднання» з радянською Україною. Політика радянзації західноукраїнських земель. Репресивна політика радянської влади на ново приєднаних територіях. Напад Німеччини на СРСР 22 червня 1941 р. Українські землі в плані «Барбаросса». Бойові дії в 1941-1942 рр. Київська оборонна операція 1941 р. Відхід Червоної армії. Причини колосальних втрат Червоної армії. Мобілізаційні заходи на території республіки. Окупація території України гітлерівськими військами та встановлення «нового порядку». Зміст плану «Ост». Репресії німецької адміністрації щодо місцевого населення. Голокост. Боротьба з окупантами. Радянський партизанський рух. Український визвольний рух. Діяльність ОУН та створення Української повстанської армії (УПА). Українсько-польське протистояння та причини «Волинської трагедії». Корінний перелом в ході війни. Початок звільнення від німецьких військ та їхніх союзників території Правобережжя та Півдня України. Трагізм визволення Києва. Чорна піхота. Корсунь-Шевченківська операція. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України в 1944 р. Звільнення Західної України. Внесок України в перемогу над нацизмом та втрати в Другій світовій війні. Початок відбудови господарства УРСР. Діяльність УРСР на міжнародній арені, участь у заснуванні та роботі ООН. Продовження радянзації західноукраїнських земель. Боротьба УПА проти Червоної армії. Масові депортації місцевого населення. Операція «Вісла» та її наслідки. «Самоліквідація» УГКЦ. Стан промисловості та сільського господарства в повоєнні роки. Причини, масштаби та наслідки голоду 1946-1947 рр. Відновлення репресій в суспільно-політичній сфері. Боротьба радянської влади з «космополітизмом» та «націоналізмом». Ідеологічні кампанії в галузі культури. «Ждановщина». Розвиток освіти, науки, культури.

Здобувачі освіти повинні:

визначати зміст та наслідки "пакту Молотова – Ріббентропа" для українських земель, описувати вторгнення Червоної армії на західноукраїнські землі (вересень 1939 р.) та характеризувати їхнє «возз'єднання» з радянською Україною, пояснювати політику радянзації та репресивну політику радянської влади на новоприєднаних територіях, описувати напад Німеччини на СРСР (22 червня 1941 р.) та пояснювати причини колосальних втрат Червоної армії, визначати зміст плану "Ост", характеризувати "новий порядок", репресії німецької адміністрації, сутність Голокосту на території України, розрізняти два основні рухи боротьби з окупантами (радянський партизанський рух, український визвольний рух (діяльність ОУН та створення Української повстанської армії (УПА)), причини та наслідки Українсько-польського протистояння і "Волинської трагедії", характеризувати ключові наступальні операції (Київська оборонна операція 1941 р., Корсунь-Шевченківська операція), звільнення Києва та роль "чорної піхоти", внесок України в перемогу над нацизмом та оцінювати масштаби втрат у Другій світовій війні, депортацію кримських татар та інших народів Криму (1944 р.), діяльність УРСР на міжнародній арені (участь у заснуванні та роботі ООН), описувати продовження радянзації західноукраїнських земель, боротьбу УПА проти червоної армії, масові депортації місцевого населення та Операцію "Вісла", процес «самоліквідації» УГКЦ (1946 р.), характеризувати стан промисловості та сільського господарства в повоєнні роки, причини, масштаби та наслідки голоду 1946–1947 рр., відновлення репресій, боротьбу з «космополітизмом» та «націоналізмом», а також ідеологічні кампанії в галузі культури («ждановщина»).

Тема 11. 4 Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова).

Смерть Й. Сталіна та політична боротьба в СРСР. XX з'їзд КПРС та початок боротьби з культом особи Й. Сталіна. Політична «відлига». Зміни адміністративно-територіального устрою. Передача Криму до складу УРСР. Спроби М. Хрущова реформувати управління економікою. Наслідки реформ М. Хрущова. Лібералізація суспільно-політичного життя. Виникнення

дисидентського руху та його напрямки. Діяльність «шестидесятників», клуби творчої молоді. Виступи проти радянської влади. Причини та прояви політико-ідеологічної кризи радянської влади в Україні. Зміни в політичному керівництві УРСР. В. Щербицький. Розвиток економіки УРСР. Життєвий рівень населення республіки. Зростання дефіциту державного бюджету та інфляції. Всевладдя «номенклатури». Конституція УРСР 1978 р. та її відірваність від реальності. Неосталінізм. Основні форми та вимоги дисидентського руху. Національно-культурний, правозахисний, самостійницький та релігійний напрями опозиційного руху. Українська Гельсінська Група (М. Руденко, О. Тихий, Л. Лук'яненко та ін.). Самвидав. Посилення репресій проти української інтелігенції. Значення дисидентського руху. Русифікація української освіти. Розвиток культури та духовності. Творчість М. Приймаченко. Український кінематограф (С. Параджанов, Ю. Ілленко, Л. Биков та ін.). Початок перебудови в СРСР та її особливості в Україні. Політика прискорення. Спроби реформування економіки. Гласність та політичний плюралізм. Причини та наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Розвиток національно-визвольного руху в Україні. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих Рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет 16 липня 1990 р. та її наслідки. Причини, перебіг «революції на граніті». Боротьба за піднесення статусу української мови. Закон «Про мову» 1989 р. Серпневий заколот 1991 та його вплив на Україну. Акт проголошення незалежності України. Л. Лук'яненко. Грудневий референдум 1991 р. та вибори президента України. Л. Кравчук. Розпад СРСР. Розвиток культури та освіти.

Здобувачі освіти повинні:

пояснювати значення XX з'їзду КПРС (1956 р.) та початку боротьби з культом особи Й. Сталіна, зміни адміністративно-територіального устрою, зокрема передачу Криму до складу УРСР (1954 р.) та її політичне підґрунтя, спроби М. Хрущова реформувати управління економікою та їхні наслідки (частковий успіх у соціальній сфері та провал в аграрній), лібералізацію суспільно-політичного життя та виникнення руху «шестидесятників», причини та прояви політико-ідеологічної кризи радянської влади (всевладдя «номенклатури», неосталінізм, Конституція УРСР 1978 р. як формальність), характеризувати розвиток економіки УРСР (перевага важкої промисловості), життєвий рівень населення, зростання дефіциту державного бюджету та інфляції, основні форми та вимоги дисидентського руху (відкриті листи, самвидав), національно-культурний, правозахисний, самостійницький та релігійний напрями опозиційного руху, діяльність Української Гельсінської Групи (УГГ) (М. Руденко, О. Тихий, Л. Лук'яненко та ін.), посилення репресій проти української інтелігенції та русифікацію української освіти і культури, описувати початок перебудови (прискорення, реформування економіки) та політику гласності та політичного плюралізму, причини та наслідки аварії на Чорнобильській АЕС (1986 р.), розвиток національно-визвольного руху та формування багатопартійної системи, результати виборів 1990 р. до Верховної Ради УРСР, зміст та наслідки Декларації про державний суверенітет (16 липня 1990 р.), пояснювати боротьбу за статус української мови та Закон «Про мову» (1989 р.), причини, перебіг «революції на граніті» (студентське голодування 1990 р.), вплив серпневого заколоту (ГКЧП) 1991 р. на Україну, значення Акту проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.), результати Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р. та вибори президента (Л. Кравчук).

Тема 12.4 України в роки незалежності (серпень 1991 – 2025 рр.).

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Проблеми початкового етапу державотворення. Повернення кримських татар до Криму. Політика Президента Л. Кравчука. Дострокові вибори Президента й депутатів до Верховної Ради. Політика Президента Л. Кучми. Конституційний процес в Україні. Прийняття Конституції України 28.06.1988 р. Вибори до Верховної Ради України 1998 р. Спроба політичної реформи. Президентські вибори 2004 р. Причини, основні події та наслідки «Помаранчевої революції». Внутрішня та зовнішня політика В. Ющенка. Соціально-політичний та економічний стан України за правління В. Януковича. Сучасна оцінка «Революції Гідності». Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Військова агресія Росії проти України. Президентські вибори 2014 р. Внутрішня та зовнішня політика П. Порошенка. Війна на сході України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Президентські вибори 2019 р. та обрання Президентом України В. Зеленського. Культура та духовне життя суспільства. Широкомасштабне вторгнення Росії до України.

Здобувачі освіти повинні:

аналізувати державотворчі процеси (створення збройних сил, грошової одиниці, кордонів) та проблеми початкового етапу незалежності (економічна криза, зовнішній тиск, ядерне роззброєння), особливості політики Президента Л. Кравчука, політику Президента Л. Кучми (багатовекторна зовнішня політика, приватизація, спроба політичної реформи), Конституційний процес і визначати історичне значення прийняття Конституції України 28 червня 1996 р., визначати причини, основні події та наслідки «Помаранчевої революції» (2004 р.), внутрішню та зовнішню політику В. Ющенко (національна пам'ять, євроінтеграція, "газові війни"), аналізувати соціально-політичний та економічний стан України за правління В. Януковича (згорання демократії, корупція, відмова від Асоціації з ЄС), давати сучасну оцінку «Революції Гідності» (2013–2014 рр.), знати про «Небесну Сотню», описувати анексію Росією Криму (2014 р.) та військову агресію Росії проти України на сході країни (початок війни на Донбасі), характеризувати внутрішню та зовнішню політику П. Порошенка (формування нової армії, безвізовий режим з ЄС, Томос про автокефалію ПЦУ), значення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014/2017 рр.), політику Президента В. Зеленського, характеризувати розвиток культури та духовного життя суспільства в умовах незалежності, аналізувати комплекс причин широкомасштабного вторгнення Росії, розуміти ключові події, що передували вторгненню (визнання РФ т.зв. "ЛНР" і "ДНР", скупчення військ на кордонах), знати ключові битви та операції (оборона Маріуполя та Азовсталі, контрнаступ ЗСУ на Харківщині (вересень 2022 р.), звільнення Херсона (листопад 2022 р.) та відступ РФ із Правобережжя, битва за Бахмут та Авдіївку, знищення крейсера "Москва", звільнення острова Зміїний.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна)						заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	семінари	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до Русі-України												
Тема 1. Вступ до курсу «Історія та культура України».	4	2				2		2				2
Тема 2. Поява і розвиток перших суспільств на території України.	4	2				4						4
Тема 3. Русь-Україна.	6	2	2			4			2			7
Разом за змістовим модулем	18	6	2			10	12	2	2			21
Змістовий модуль 2. Козацька Доба (XIII–XVIII ст.)												
Тема 4. Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIII – перша половина XVII ст.).	8	2				6			2			7
Тема 5. Козацька Україна в часи Національно-	6	2				4						7

5	Контрольна робота. Підсумки та узагальнення.	2	
---	--	---	--

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна форма)	Заочна форма
1	Бронзовий вік на території України.	2	3
2	Галицько-Волинське князівство.	2	3
3	Берестейська унія та виникнення греко-католицької церкви.	2	3
4	Вплив ідей Відродження, Реформації та європейського гуманізму на українську культуру.	2	3
5	Розвиток архітектури в литовсько-польську добу.	2	3
6	Причини та хід національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького.	2	3
7	Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів Ю. Хмельницького, П. Тетері, І. Брюховецького.	2	3
8	Політика Катерини II щодо українських земель.	2	3
9	Початок українського національного відродження у підросійській Україні, його періоди та особливості.	2	3
10	Західноукраїнські землі в революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради	2	3
11	Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Російської та Австро-Угорської імперій на початку ХХ ст.	2	3
12	Революційні події в 1905-1907 рр. В Україні.	2	3
13	Створення та бойовий шлях легіону Українських Січових Стрільців.	2	3
14	Репресивна політика Російської та Австро-Угорської імперії проти місцевого населення на українських землях у 1914-1917 рр.	2	3
15	Здобутки гетьмана П. Скоропадського в сфері освіти науки та культури.	2	3
16	Друга війна більшовицької Росії проти УНР. Захоплення радянськими військами Києва у 1919 р.	2	3
17	Суть політики форсованої індустріалізації. Перша п'ятирічка.	2	3
18	Українські землі у складі Румунії у 1921-1938 рр	2	3
19	Окупація території України гітлерівськими військами та встановлення «нового порядку».	2	3
20	Радянський партизанський рух.	2	3
21	Боротьба радянської влади з «космополітизмом» та «націоналізмом». Ідеологічні кампанії в галузі культури. «Ждановщина».	2	3

22	Зміни адміністративно-територіального устрою України в роки відлиги.	2	3
23	Початок перебудови в СРСР та її особливості в Україні.	2	3
24	Формування багатопартійної системи.	2	3
25	Серпневий заколот 1991 та його вплив на Україну.	2	3
26	Проблеми початкового етапу державотворення.	2	3
27	Соціально-політичний та економічний стан України за правління В. Януковича.	2	3
28	Угода про асоціацію між Україною та ЄС.	2	3

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студенти виконують у формі підготовки доповідей, рефератів, створення мультимедійних презентацій/фільмів, публікацій матеріалів в журналах (тези, есе, статті) за наступними темами:

№ з/п	Тема
1.	Лікування у Русі: Роль монастирської медицини та народних знахарів.
2.	Медична допомога у Запорізькій Січі: Військова хірургія, ставлення до поранених та роль козацьких знахарів (характерників).
3.	Медицина в Києво-Могилянській академії: Викладання медичних знань та вплив європейської науки.
4.	Епідемії на українських землях у XVIII–XIX ст.: Боротьба з чумою та холерою.
5.	Становлення вітчизняних медичних шкіл: Київська та Харківська школи терапії та хірургії (В. Образцов, М. Стражеско, М. Амосов).
6.	Видатні українські хірурги: Діяльність Миколи Амосова як кардіохірурга.
7.	Медицина в роки Української революції (1917–1921): Організація медичної служби в арміях УНР та ЗУНР.
8.	Розвиток профілактичної медицини в УРСР: Санітарно-епідеміологічна служба та диспансеризація.
9.	Внесок українських вчених у боротьбу з інфекційними хворобами (Д. Заболотний, І. Мечников).
10.	Роль перших жінок-лікарок та сестер милосердя (К. Бутовська, С. Окуневська-Морачевська).

9. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт. Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички з професійної мови зокрема.

10. Методи контролю

Поточний контроль семінарських занять, усне опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване), контроль за ефективністю самостійної роботи, написання і захист рефератів, доповідей, підготовка тематичних презентацій, відеофільмів.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

За національною шкалою

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільний	2	Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань і розуміння навчального матеріалу, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства; окремі питання відтворює на рівні розпізнавання явищ, майже не послуговуючись науковою термінологією; допускає істотні фактичні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Не робить спроб на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Не демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Загалом відповідь свідчить про незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Задовільний	3	<p>Здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, послуговується науковою термінологією. Робить спроби на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Але при висвітленні питань і формулюванні висновків не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, виявляє фрагментарні знання окремих положень, допускає істотні неточності та помилки. Загалом відповідь свідчить про задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>
Добрий	4	<p>Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією; намагається проводити порівняння історичних подій і фактів, наводити аргументи на підтвердження власних думок. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Але при висвітленні питань і формулюванні висновків не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Загалом відповідь свідчить про достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.</p>
Відмінний	5	<p>Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, що відображає історичні та культурні засади розвитку суспільства, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, проводить порівняння історичних подій і фактів, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних</p>

	орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем. Демонструє здатність діяти соціально відповідально та свідомо, визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства, зберігати та примножувати їх; розуміння необхідності забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність, що свідчить про високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
--	--

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

14. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Реалізацію освітньо-професійної програми зі спеціальності забезпечують педагогічні працівники з повною вищою. Матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності відповідає технологічним вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Рекомендована література

Основна:

1. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. — К.: Портал, 2022.
2. В'ятрович В. Наша століття. Короткі нариси про довгу війну. — Х.: Фабула, 2023.
3. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії / пер. з англ. — Х.: КСД, 2023.
4. Плохій С. Чорнобиль: історія ядерної катастрофи (оновлене видання). — Х.: КСД, 2024.
5. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України (перевидання зі вступним словом автора). — К.: Критика, 2021.
6. Абліцов В. Історія України: у подіях, датах і постатях. — К.: Фенікс, 2022.
7. Козицький А. Новітня історія України: 1914–2023. Навчальний посібник. — Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023.

Додаткова:

1. Брехуненко В. Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле. — К., 2022.
2. Трофимович В., Трофимович Л. Україна у Другій світовій війні: переосмислення. — Острог, 2021.
3. Горбулін В. Як перемогти Росію у війні майбутнього. — К.: Брайт Букс, 2022.
4. Палій О. Короткий курс історії України. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. (
5. Snyder, T. The Making of Modern Ukraine (materials based on the 2022 Yale course). — New Haven/Online resource, 2022-2023.

6. Маврін О. Гетьманщина у XVIII столітті: інституції та правова культура. — К., 2021

Інформаційні ресурси:

1. <https://uahistory.co/book/>
2. <https://uculture.com.ua/library>
3. <https://ukraine-history.pp.ua/>
4. <https://ed-era.com/course/history/>
5. <https://vseosvita.ua/library/istorija/>
6. <https://www.istpravda.com.ua/>
7. <https://incognita.day.kyiv.ua/>